

ΟΙ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΑΡΓΟΛΙΔΑΣ

Στο χώρο της εισόδου του μουσείου, στο ισόγειο της δυτικής πτέρυγας, παρουσιάζονται οι εισαγωγικές ενότητες του μουσείου που επικεντρώνονται στην ανασκαφική έρευνα του βυζαντινού Άργους με ιδιαίτερη αναφορά στην αείμνηστη αρχαιολόγο Τασούλα Οικονόμου-Laniado, η οποία έθεσε τα θεμέλια της αρχαιολογικής έρευνας του βυζαντινού Άργους και οραματίστηκε τη δημιουργία ενός Βυζαντινού Μουσείου στην πόλη. Παράλληλα γίνεται μνεία στο «κέλυφος» του μουσείου, δηλαδή στο συγκρότημα των Στρατώνων.

Στον όροφο της δυτικής πτέρυγας αναπτύσσονται οι τέσσερις κύριες εκθεσιακές ενότητες. Στην πρώτη ενότητα, που φέρει τον τίτλο «Μια αυτοκρατορία γεννιέται», παρουσιάζεται η νέα αυτοκρατορία μέσω του βυζαντινού αυτοκράτορα, καθώς και η νέα θρησκεία, ο χριστιανισμός, με το σύμβολό της τον σταυρό και τους χώρους λατρείας της, τις βασιλικές. Κύριο έκθεμα αποτελεί η αναπαράσταση του Ιερού βήματος μιας πρωτοβυζαντινής βασιλικής. Παράλληλα, παρουσιάζεται η συνέχιση των δομών της αρχαιότητας σε βασικές πτυχές του καθημερινού βίου, όπως συνέβαινε στις πολυτελείς οικίες, με εξέχοντα εκθέματα τα αργειακά ψηφιδωτά με την προσωποποίηση του φθινοπώρου και την απεικόνιση νικηφόρου άρματος, καθώς και στα ταφικά έθιμα όπου παρατηρείται η επιβίωση των εθίμων της αρχαιότητας, με εκθέματα από τα πρωτοβυζαντινά νεκροταφεία του Άργους.

Η δεύτερη ενότητα πραγματεύεται τη μετάβαση στον Μεσαίωνα και τις συνθήκες ανασφάλειας που επικρατούσαν την εποχή αυτή από τα μέσα του 7ου έως τα μέσα του 9ου αιώνα. Παρουσιάζονται ένα θησαυρός νομισμάτων από το Άργος και μολύβδινες σφραγίδες βυζαντινών αξιωματούχων που βρέθηκαν στα νησάκια του Αργολικού, ενώ το πλέον προβεβλημένο σύνολο αποτελούν τα ευρήματα που αποκαλύφθηκαν στο Σπήλαιο της Ανδρίτσας, ένα μοναδικό αρχαιολογικό σύνολο, που ανάγεται στον όψιμο 6ο-πρώιμο 7ο αιώνα.

Η τρίτη ενότητα, με τίτλο «Η μεσοβυζαντινή Αργολίδα», αποτελεί την «καρδιά» της έκθεσης συγκεντρώνοντας την πλειονότητα των εκθεμάτων. Διακρίνεται σε τρεις μεγάλες υποενότητες. Η πρώτη υποενότητα αφορά την εκκλησία που στη μεσαιωνική εποχή καθίσταται σε κέντρο όχι μόνο της δημόσιας λατρείας, αλλά και της δημόσιας ζωής ευρύτερα, αντικαθιστώντας κατά κάποιον τρόπο την αγορά των αρχαίων χρόνων. Ο χώρος είναι διαμορφωμένος ως μικρό παρεκκλήσι, με σημαντικές κτητορικές και αφιερωτικές επιγραφές στην είσοδό του, μαρμάρινα μέλη και τοιχογραφίες στο εσωτερικό του.

Στη δεύτερη υποενότητα, με τίτλο «Στην αγορά της βυζαντινής Αργολίδας», πραγματευόμαστε τη δράση των επαγγελματιών σε μια βυζαντινή πόλη με έμφαση στον κτίστη, τον ζωγράφο και τον κεραμέα, ενώ παρουσιάζονται και εκθέματα που χρησίμευαν στις ποικίλες συναλλαγές και το εμπόριο, όπως οι ζυγαριές, τα σταθμιά και τα νομίσματα. Η υποενότητα ολοκληρώνεται με τους «φορείς» του θαλάσσιου εμπορίου, που δεν είναι άλλοι από τους αμφορείς, καθώς και μία σιδερένια στεφάνη από ξύλινο τροχό άμαξας, ως μάρτυρας του χερσαίου εμπορίου.

Στην τρίτη υποενότητα παρουσιάζεται η ζωή στο βυζαντινό σπίτι, με αντικείμενα, κυρίως κεραμικά, που χρησιμοποιούνταν στην αποθήκευση, το μαγείρεμα και το σερβίρισμα των τροφών. Στις δύο μεγάλες προθήκες παρουσιάζονται χαρακτηριστικά, μεταλλικά κυρίως αντικείμενα, σχετικά με τον άνδρα, τη γυναίκα και το παιδί, και αφορούν κυρίως στοιχεία ένδυσης, καλλωπισμού και ψυχαγωγίας. Η υποενότητα ολοκληρώνεται με αντικείμενα που συνδέονται με τις λειτουργίες και την κάλυψη των ποικίλων αναγκών των ενοίκων του σπιτιού (ύφανση, ευλάβεια, ασφάλεια, φωτισμός).

Στην τέταρτη και τελευταία ενότητα του μουσείου με τίτλο «Αργολίδα: ένα σταυροδρόμι πολιτισμών», το ενδιαφέρον στρέφεται στη συνάντηση, συνύπαρξη και σε ορισμένες περιπτώσεις ενσωμάτωση διαφορετικών πολιτισμών στην περιοχή της Αργολίδας. Η ενότητα διακρίνεται σε πέντε μικρές υποενότητες, όσες είναι και οι ομάδες των μεταναστών ή κυριάρχων που πέρασαν από την περιοχή από την πρωτοβυζαντινή εποχή έως και τον 19ο αι.: των Σλάβων, των Φράγκων, των Βενετών, των Αρβανιτών και των Οθωμανών.

Στην υποενότητα των Σλάβων παρουσιάζονται εργαλεία, στοιχεία ένδυσης και κοσμήματα κυρίως από το σλαβικό νεκροταφείο της Μάκρης στην Αρκαδία που αποκαλύφθηκε το 2009 από την 25η Εφορεία Βυζαντινών Αρχαιοτήτων. Η παρουσίαση συμπληρώνεται από τα χαρακτηριστικά χειροποίητα ή αργού τροχού αγγεία από την Τίρυνθα, το Άργος και τα σλαβικά νεκροταφεία της Αρκαδίας (Ασέας και Μάκρης).

Στους Φράγκους εξέχουσα θέση έχει ο θησαυρός φραγκικών νομισμάτων που βρέθηκε στο Άργος, καθώς και τα χαρακτηριστικά ιταλικά αγγεία πρωτομαγιόλικά και αρχαϊκής μαγιόλικά, που επιχωριάζουν στις φραγκοκρατούμενες περιοχές.

Οι Βενετοί αντιπροσωπεύονται από τον φτερωτό λέοντα και οικόσημα αξιωματούχων, νομίσματα και κεραμική, όλα προερχόμενα από το μεγάλο κέντρο της εποχής, το Ναύπλιο.

Οι Αρβανίτες παρουσιάζονται μέσω του άυλου πολιτισμού τους, με διαδραστική εφαρμογή που εστιάζει σε αρβανίτικα ονόματα και τραγούδια, καθώς και σε χαρακτηριστικές αρβανίτικες συνταγές της Αργολίδας.

Η ενότητα κλείνει με τους Οθωμανούς, με οθωμανικές επιτύμβιες στήλες, καθώς και με ακόσμητα κεραμικά τοπικής παραγωγής και εφυαλωμένα από μεγάλα εργαστήρια της εποχής (Iznik, Κιουτάχεια, Çanakkale). Η παρουσίαση ολοκληρώνεται με δύο καθημερινές συνήθειες που έχουν τις απαρχές τους στον 17ο αιώνα, το κάπνισμα με την παρουσίαση χαρακτηριστικών λουλάδων και την κατανάλωση καφέ με μικρά κύπελλα εργαστηρίων της Κιουτάχειας.